IN SACROSANCTVM LVGDVN. CONC. SVB GREG. X. GVILELMI DVRANTI COGNOMENTO SPECVLATORIS Commentarius.

NVNC PRIMVM A SIMONE MAIOLO V. I. C. ASTEN. INVENTVS, ET IN LVCEM EDITVS, MARGINIBVSQVE tum ad operis fidem, tum ad authoris laudem ab eodem exornatus.

Opus quod ultra annos tercentum latuit in hunc diem.

Ipſa ſibi improbitas noxia; non aliis.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

FANI APVD IACOBVM MOSCARDVM. M. D. LXIX.
De Licentia Ordinarii, Et Reuer. P. Inquiſitoris.
Cum Priuilegio Summi Pontificis ad decennium.

COLL. SOC. IESV ... M. EX DONO REGVM

SANCTISS. AC BEATISS. D. D. PAPAE PIO QVINTO,

Simon Maiolus. S.

LVGDVNENSEM Synodum quæ ſub Gregorio .x. tam frequēti prælatorum, ac principum conſeſſu celebrata eſt, dudum mirabar nuſquam in priſcorum monumentis ſuo ordine extare deſcriptam, quum tamen a multis hinc ſæculis nulla fuerit, quæ tam breui (uidelicet trimeſtri) efficacius hæreſes euulſerit, & fidem Chriſti latiùs propagarit: conſtat etenim Græcos in ea Spiritum Sanctum etiam a Filio procedere profeſſos eſſe, Tartaros reliquaſq; adiacentes regiones ſacrum baptiſma, multis extructis cœnobiis, ſuſcæpiſſe. Quam rem cum curioſius exquirerē, occurrit mihi elegantiſsimus ille Guillelmi Duranti qui ipſi Concilio interfuerat, commentarius, deſpectus, imis tenebris iacens fermè incognitus: Et quia inter ſacrorum canonum profeſſores ille ut antiquitate, ita ſapientia, ac integritate præcellit, & reliqua eius monumenta ſummam in omni foro authoritatē conſequuta ſunt, non potui non magnifacere ipſius tam præclarum opus, uel hac præcipua ratione, quod eius Synodi conſtitutiones perpulcro ordine digeſſerit: & ex eo Mollinei deliramenta refelli poſſint. Cum itaque excudendum putarem, & ad pu-

PIO LECTORI SIMON MAIOLVS V. I. C. ASTEN. S.

MAGNVS profectò eſt ſcriptorum numerus qui ius vniuerſum ſuis lucubrationibus illuſtrarunt; Sed lōge maior eſſet atq; præſtantior niſi quamplurima veterum monumenta fuiſſent, vel barbarorum rapinis intercepta, vel inuidia ſuppreſſa: Nam quum ex veteribus ante impreſſionem in Italiam aduectam multas ſcriptorum Centurias ſola iuris facultate extitiſſe Dipplouataccius ſcriptum reliquerit; Tamen paucorum perpauca extant fragmenta, multorum omnino nihil; nullius verò omnia quæ ſcripſerit comperiri poſſunt, non ſine magno luctu apud pios, & veritatis cultores. cuiuſmodi de Guillelmo Duranti dicere poſſumus qui cū inter vetuſtiores emicuerit, vt vnicū ſydus (quādoquidē Speculatoris cognomēto ab omnibus eſt vno ore celebratus, & honorifice in Romana Curia verſatus) multa quidem ſcripſit, ſed plæraq; in hoc noſtrum ſæculum non peruenerunt; Nam quum nouem Pontificibus fuerit accceptiſſimus, ante annos tercentū, multorum ſcriptorum nactus occaſionem varia edidit quā eruditiſſima ſcilicet ſpeculum, Rationale, Pontificale, De Concilio, quæ circumferuntur. Multa tamen alia præter hæc eleganter ſcripſit quæ propemodum ſunt deperdita, vt Aureum Repertoriū, commentarij in Decretū Gratiani, in Decretales Gregorij Noni in Lugdun. Conc. Greg. X. in Decretales Nicolai tertii, quæ omnia ita ab hominum memoria exciderunt, vt nec hoc quidem apud multos conſtet an hæc ipſa ſcripſerit. Quare cum antiquitatē hac ratione præcipua veneremur quod ab ea ad nos diſciplinarum artes deriuarint, eiſq; plurimas (vt dicebat Ariſt.) gratias debeamus qui libros edendo nobis prodeſſe curarunt, omni ope ſemp enixus ſum, vt priſcorum fauerem ſententiis, & quid illi ſenſerint ſummo ſemper ſtudio ſum perſcrutatus oēs latebras penetrans, vt ſi quod lateret antiquitatis veſtigium, id in lucem reſtituere-tur: Et (fateor) res hæc mihi ſucceſsit ex ſententia, nam præterq; quod qua ſita plæraq; comperi (quorum cathalogū non eſt præ-

INCIPIT APPARATUS DOMINI GVLIELMI DVRANTI SVPER CONSTITVTIONIBVS GREG. X. IN CONCILIO Lugdunenſi nunc inſertis in ſexto Decretalium.

SVMMARIVM.

1 NOMEN Papæ quare mutetur in promotione ſua.
2 Papa non hominis ſed Dei uicem gerit in Terris.
3 Nominis mutatio, ſine fraude licet.
4 Papa ex humilitate ſe ſeruum ſeruorum dicit cum tamen ſit dominus dominantium.
5 Papa in ſcribendo nomen ſuum premittit, alij ſecus.
6 Papa per ſalutationem, indignationem remittit.
7 Benedictio prælati deuoti ſuſcepta remittit uenialia peccatã.
8 Conciliorum diuerſa genera.
9 Speculator Concilio Lugdunenſi interfuit & conſtitutiones pro Gregorio decimo procurauit.
10 Conſtitutiones ſedis Apoſtolicæ omnes ligant.
11 a Rubricis argumentum duci poteſt & ſunt pars textus.

PROHEMIVM.

1 GREGORIVS a Iſte prius quã eſſet Papa, uocabatur Theobald. unde quæritur b Quare Papæ nomen * mutatur. Reſp. ẽt ut ex nominis mutatione, hominis facta mutatio uideatur debet enim nouũ hominem induere, & ueterem exuere factus Papa, ut de pœn. diſt. j. c. ſunt qui arbitrantur, de conſe. diſt. iiij. c. primo, & c. Ex quo, & c. Baptizãdi nomen vij. q. j. c. ſcias, quinquag. diſt. c. fertur. xl. diſt. c. j quia non puri hominis ſed

a. Corrigitur in cõpilatione Bonifacij, & incip. Bonif. reliquis inſcriptioni uerbis manẽtibus.

b Hanc, & ſequentes gloſſas ferè omnes Io. And. ſibiaſcribit in prohemio Bonifatii, tacito Guliel. nomine. Maiolus.

uotum redditur ipſo iure nullum quoad electorem uariis modis.	9.	31
uotum reditur ipſo iure nullum quoad electum uariis modis.	10.	31
uotũ redditur ipſo iure nullũ quoad formam uariis ex cauſis.	11.	31
uox uiua potior eſt quam mortua.	26.	34
uniuerſorum appellatio etiam fœminas comprehendit.	1.	40
uſurpare uerbum quid importet.	10.	41
uſurpatio proprie in uitiũ ſonat, aliquando tñ aliter accipitur.	12.	41
uſufructuarius fruitur ſalua rerum ſubſtantia.	37.	32
uſucapionis annus ſufficit ſi ceptus ſit.	8.	44
uſufructuarius finito uſufructu nõ expellitur ſtatĩ, ſed cã cognoſcitur.	57.	48
uorago quare in uſuris dicatur.	1.	88
uniuerſitas, collegium, corpus, grex, quid.	7.	88
uſurarii ciues ſic puniendi ſunt, ſicut exteri.	8.	88
uſurarius externus maius ſcandalum gignit quam ciuis.	9.	88
uſurarius alienigena factus ciuis eodem modo punitur.	11.	89
uſurario domum locum ignorans non punitur, ſciens debet expellere.	16.	89
uſurarius publicus, uel manifeſtus quis dicatur.	19.	89
uſurario non eſt pœna infligenda ob ſolam famam.	20.	89
uſurario domum locans præſumitur locare ad fœnus exercendũ.	25.	89
uſurario domum uendens, uel aliter alienans punitur ſi conſtet de illius crimine uſurarum.	26.	90
uniuerſitas, & clericos, & ſæculares laicoſue complectitur.	31.	90
uſurari manifeſti qui dicuntur.	1.	92
uſurarium ſola fama non facit.	3.	92
uſurariam pecuniam qui recipit ſibi imputet.	4.	92
uſuræ extortæ ab incertis ſunt pauperibus erogandæ.	5.	92
uſuræ ſunt reſtituendæ aſſerenti fide digno ſe ſoluiſſe.	6.	92
uſurarius conualeſcens tenetur executioni mandare ſatiſdationes	40.	95
uulgi conſuetudo in loquendo, uide conſuetudo.		
XENIA an licite aduocatus accipiat, & quæ ſint xenia.	69.	69
ZELVS ſciri non poteſt niſi præſumptiue p actus exteriores.	2.	30

FINIS.

REGISTRVM.

* ** A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

AA BB CC DD EE FF GG HH II.

Omnes ſunt quaderni, pręter A. & II. qui ſunt duerni.

Impreſſum Fani apud Iacobum Moſcardum Veronen. M. D. LXIX.